

SPET NAPREDEK V LUTKARSTVU

Žogica Nogica v Mestnem lutkovnem gledališču in v knjigi. Že v letu 1945 smo lutkarji v Ljubljani sanjali in se posvetovali, kako bi ustanovili centralno lutkovno gledališče, tako, ki bi uporabilo bogate predvojnne izkušnje slovenskega lutkarstva, lahko bilo drugim za zgled in... še marsikaj. Pa iz vsega ni bilo nič, pa čeprav napori posameznih lutkarjev niso ostali brezplodni. Ko se je torej ljubljanski Mestni ljudski odbor lotil urejanja posebne lutkovne dvorane, smo vsi, ki nam je kaj za napredek lutkarstva, z veseljem pozdravili to iniciativo. Predstava »Martina Krpana« v letu 1950. nas je deloma razveselila, deloma pa ne. Očitno je bilo, da so bile pavze predolge (tehnična pomanjkljivost), da ansambel ni bil prav vigran (isto), da same lutke niso čisto ustrezale (preveliki Krpan), da inscenacija ni bila prav lutkarska (kar bi terjalo daljšo razlago) in da končno tudi sam tekst »Martina Krpana« gotovo ni bil enakovredno prestavljen iz knjige. In še marsikaj!

Kako pa letos? Veselite se lutkarji! In ve lutke, vse lutke v Sloveniji, zamigajte s svojimi malimi, pa izrazitimi telesci, zabrcajte z nožicami in vzdignite v znamenje veselja svoje drobne ročice, zaploskajte in zaplešite! Kajti centralni lutkovni oder v Ljubljani je danes tak, da smo Slovenci lahko nanj ponosni in da upravičeno pričakujemo od njega še marsikaj v prihodnosti.

V prav navadnem jeziku se to pravi, da je predstava »Žogica-Nogica«, ki jo sedaj igra Mestno lutkovno gledališče, v resnici razveseljivo lepa, v resnici lutkarska, lepa po vsebini, igrana z lepimi in tehnično dognanimi, lepo vodenimi lutkami, v zelo lepi inscenaciji in — seveda —

lepo govorjena in peta! »Žogica-Nogica« je pravljica igra za najmlajše. Češki jo je napisal dr. Jan Malík, lepo prevedel pa jo je Pavel Holeček. To je povestica o potepuški mali nogati žogici, ki se je zatekla k dedku in babici, zapuščenima starčkoma, ki sta jo rada sprejela. Pa pride kar na lepem »Zmaj-tolovaj«, posebneli papirnati zmaj, ki je nekje dečkom ušel iz rok in zdaj kar po svoje leta po svetu in ljudem nagaja (kakšen lep, pristrčno lutkarski domislek!). Zmaj tolovaj prileti pred okno in »zapelje« žogico, ki nima čiste vesti, da mu sede na rep; in nato jo popelje v zmajski brlog k svojim mladim trem zmajčkom. Stara dva, dedek in babica, sta žalostna; oborožena s svojim bobnom in lajno, gresta po svetu iskat svojo ljubo, nevaležno žogico in pri tem sprašujeta prometnega stražnika, vojaka, ki straži ob starinskem topu, kralja Matjaža, ki, glej čudo, straži pri avtomobilski črpalki za bencin in še nekaj »oseb«. Končno najdeta zmajsko gnezdo, s pomočjo otrok-gledalcev odpihata vse papirnate zmaje-tolovaje in se zmago-slavno vrneta s spokorjeno žogico. Splošno veselje! Konec!

Ne samo da so lutke, s katerimi igrajo v Ljubljani (izdelala jih je Aiša Pengov), jako lepe, tudi tehnično so prav dobro izdelane in lepo vodene. Zmaj-tolovaj ima tudi »strašansko« gibljiva usta in zna celo vrteti oči. Režiserju Jožetu Pengovu je v veliko čast, da s to svojo »mimiko« ne pretirava, temveč samo tu pa tam zavrti oči, da je učinek zato tem večji. Prav tako »Žogica-Nogica« odpira smešna usteca in pleše na tankih nožicah. Sama »igra« lutkarjev je dobra. Res je, da še ni popolna. Babica že kar naravno giba z rokami in kima s svojim dobrim obrazom, v katerem tiči nikakor ne prekratek nos, nikakor pa enako zadovoljivo ne hodi. Ne pri njej, ne pri dedku ne čutimo tistega, kar nam lutke na nitke včasih čudno približa — naravne hoje. To pa je začetniška težava, ki jo bodo sicer tako dobri lutkarji tega odra gotovo v kratkem premagali. Med ostalimi lutkami zasluži posebno pohvalo »igra« kužka. Govor je bil jasan in razumljiv, petje dedka in babice prav lepo. Celotno izvajanje pa bi z živahnejšim tempom samo pridobilo.

Izredno lepa je inscenacija, ki jo izdelal Lado Skrušný. Teksta ne ubija nepotrebnim naturalizmom, temveč predmete dekorativno nakazuje, kakor to že od nekdanj delajo dobri lutkarji. Saj je svet lutk svet igre naših misli! In zelo lepe lutkam zelo primerne so mirne, hladne barve ozadja, na katerih prihajajo vzorn lepo do veljave močnejše in večinoma ti plešje barvne sestave v kostumih lutk. Marsikateremu inscenatorju za »človeško« igralce še na velikih odrih ne bi škodilo, ako bi se hotel malo poglobiti v problem inscenacije lutk! Inscenacija »Žogica« je v bistvu zgledna. In še nekaj je tretje pohvaliti! Scena je lepo razsvetljena; k lisa v sceni z iskanjem se premika in kar zmeraj drugo pokrajino, razen tega pa ni predolgih odmorov, scene si sledi hitro druga za drugo. In zato so še st rejši gledalci hvaležni, otrokom pa je ta način nujno potreben. To gledališče o vlada svojo sceno — in tudi to pri lutka ni malo!

Pravili so mi, da je še lepše uspe predstava v radiu. To moram verjeti rad verjamem. Vsekakor je »Žogica-Nogica« velik uspeh. Lahko rečemo, da je to igra Mestno lutkovno gledališče da najboljšo predstavo po vojni zraslih odr in da smo lahko tega uspeha iskreno veseli, ker mnogo obeta za prihodnost.

